

Nr 25

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående frågor om befrielse från ersättningskyldighet till kronan.

(4:e avd.)

1:o) **Befrielse för Hugo Engelbert Lundholm från viss ersättningskyldighet.** I propositionen nr 19 har Kungl. Maj:t (punkt 1, s. 1—3 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 januari 1956) föreslagit riksdagen medgiva, att förste kansliskrivaren vid statens järnvägar Hugo Engelbert Lundholm må, därest han inom tid som av Kungl. Maj:t bestämmes till järnvägsstyrelsen inbetalar 500 kronor, befrias från honom åliggande resterande ersättningskyldighet till kronan i anledning av viss försummelse.

Vid ett inbrott i Stockholms norra stations avlöningskontor natten till den 28 oktober 1952 tillgreps 24 417 kr. 29 öre i avlöningsmedel m. m. Medlen förvarades i ett låst kassaskåp, vartill *Lundholm* disponerade nyckeln. Denna hade han vid ifrågavarande tillfälle i strid mot gällande bestämmelser förvarat undangömd i en skrivbordslåda inom expeditionslokalen. Nyckeln torde ha använts vid tillgreppet.

Genom beslut den 23 december samma år dömdes *Lundholm* i disciplinär väg av distriktskollegiet vid statens järnvägars första distrikt till tio dagsböter för försummelse bestående däri, att han i egenskap av avlöningsförrättare vid förenämnda station *dels* underlåtit att på föreskrivet sätt ha kontanta avlöningsmedel förvarade i därför avsett kassaskåp, *dels ock* haft nyckeln till kassaskåpet förvarad inom expeditionslokalen, även då han icke var tillstädes i lokalen, med påföljd att nyckeln kunde användas vid stölden.

Sedan *Lundholm* besvärat sig hos järnvägsstyrelsen, nedsatte styrelsen straffet till fem dagsböter. Häröver anförde *Lundholm* besvär hos Kungl. Maj:t, som genom beslut den 24 november 1954 ej fann skäl göra ändring i järnvägsstyrelsens beslut.

Lundholm har vidare av vederbörande distriktschef förklarats ersättningskyldig för de tillgripna medlen.

I en den 24 mars 1955 dagtecknad skrift har *Lundholm* anhållit, att Kungl. Maj:t måtte av nåd befria honom från ådömt straff samt från skyldigheten att ersätta statens järnvägar det stulna beloppet. Vad befrielse från straff angår, har Kungl. Maj:t genom resolution den 4 november 1955 ej funnit skäl bifalla detta.

Om Lundholms personliga och ekonomiska förhållanden upplyses i propositionen att han är född 1900, gift men saknar minderåriga barn. Han anställdes vid statens järnvägar år 1913. Hans till kommunal inkomstskatt taxerade inkomst under år 1954 utgjorde 12 440 kr. Han saknar förmögenhet.

Beträffande ersättningsskyldigheten har *distriktschefen* i utlåtande över framställningen med hänsyn till Lundholms ekonomiska ställning tillstyrkt befrielse från densamma medan *järnvägsstyrelsen* ansett den böra nedsättas till 500 kr. och statskontoret slutligen till 1 000 kr. — under förutsättning dock i sistnämnda fall att beloppet inbetalas inom tid som av Kungl. Maj:t bestämmes.

Departementschefen föreslår att Lundholm befrias från ersättningsskyldighet mot att han på sätt statskontoret föreslagit inbetalar ett belopp av 500 kr. till statsverket.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må medgiva att förste kansliskrivaren vid statens järnvägar Hugo Engelbert Lundholm må, därest han inom tid som av Kungl. Maj:t bestämmes till järnvägsstyrelsen inbetalar 500 kr., befrias från honom åliggande resterande ersättningsskyldighet till kronan i anledning av viss försummelse.

2:o) **Befrielse för Karl Ilmar Tiensuu från viss skadeståndsskyldighet m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 2, s. 3 och 4) föreslagit riksdagen medgiva att skogsarbetaren Karl Ilmar Tiensuu, därest han erlägger i statsrådsprotokollet omnämnd ersättning för rättegångskostnader, befrias från honom ålagd skadeståndsskyldighet till kronan i anledning av en av Pajala och Korpilombolo tingslags häradsrätt den 17 februari 1955 meddelad dom.

Genom förenämnda dom, vilken vunnit laga kraft, dömdes *Tiensuu* för vårdslöshet i trafik att till kronan böta 15 dagsböter om tre kr. *Tiensuu* förpliktades även att till statens järnvägar utgiva skadestånd med 2 642 kr. 28 öre jämte fem procent ränta därå från den 8 februari 1955 tills betalning sker samt ersättning för dess rättegångskostnader med 250 kr.

Beträffande den händelse som föranlett domen lämnas i propositionen (s. 3 och 4) vissa närmare upplysningar.

I en den 28 mars 1955 till kommunikationsdepartementet inkommen skrivelse har *Tiensuu* hemställt att på grund av dålig ekonomi befrias från ådömd skadeståndsskyldighet. Därvid har han beträffande sina personliga och ekonomiska förhållanden i huvudsak uppgivit, att han är gift och har fyra barn i åldern 15 till 21 år, som alla saknar inkomst, att han själv som skogsarbetare förtjänar 350 kr. i genomsnitt i månaden samt att han därjämte äger en jordbruksfastighet taxerad till 9 775 kr. men in-tecknad till 20 000 kr.

Såväl järnvägsstyrelsen som statskontoret har i utlåtanden över framställningen förklarat sig intet ha något att erinra mot att Tiensuu befrias från att erlägga det utdömda skadeståndsbeloppet.

Departementschefen förklarar sig heller icke vilja motsätta sig att Tiensuu befrias från skadeståndsskyldighet, därest han ersätter statens järnvägar dess rättegångskostnader om 250 kr.

Utskottet tillstyrker i likhet med departementschefen och de i ärendet hörda remissmyndigheterna att Tiensuu befrias från honom åliggande skadeståndsskyldighet till kronan i anledning av förberörda dom. Med hänsyn till Tiensuus ekonomiska ställning finner utskottet dock skäligt att den ersättning om 250 kr. till statens järnvägar för dess rättegångskostnader som Tiensuu ålagts erlägga nedsättes till ett belopp av 100 kr. Utskottet hemställer följaktligen,

att riksdagen må medgiva att skogsarbetaren Karl Ilmar Tiensuu må — därest han inom tid som av Kungl. Maj:t bestämmes till järnvägsstyrelsen inbetalar 100 kr., utgörande del av ersättning för rättegångskostnader — befrias från honom åliggande resterande ersättningsskyldighet beträffande rättegångskostnader ävensom honom åliggande skadeståndsskyldighet till kronan i anledning av en av Pajala och Korpilombolo tingslags häradsrätt den 17 februari 1955 meddelad dom.

3:o) **Befrielse för Irma C. M. Ericsson från viss betalningsskyldighet.** Kungl. Maj:t har (punkt 3, s. 4 och 5) föreslagit riksdagen medgiva, att Irma Constance Maria Ericsson, född Svedberg, må befrias från henne åliggande återstående betalningsskyldighet till kronan till följd av en av henne utfärdad skuldförbindelse.

Genom en den 27 februari 1923 dagtecknad revers åtog sig Irma Ericsson gentemot generalpoststyrelsen att genom avbetalningar med 25 kr. i månaden fullgöra en skuld å 2 229 kr. 84 öre, som hennes moder Hulda Svedberg ådragit sig gentemot styrelsen genom att efter sin makes frånfälle obehörigen utkvittera honom å postanvisningar tillställda pensionsbelopp. Till fullgörande av denna förbindelse erlade Irma Ericsson intill november 1925 sammanlagt 825 kr. men upphörde därefter med avbetalningarna. Skulden uppgår f. n. till 1 424 kr. 84 öre jämte ränta.

I skrivelse den 13 oktober 1953 har Irma Ericsson genom ombud hemställt, att hon måtte befrias från återstående betalningsskyldighet, och som skäl härför åberopat sjuklighet och dålig ekonomi. Av propositionen inhämtas, att hennes till kommunal inkomstskatt taxerade inkomst under år 1954 uppgick till 2 020 kr.

Generalpoststyrelsen har i avgivet utlåtande förklarat, att det med hänsyn till Irma Ericssons ålder och övriga omständigheter förefaller sannolikt, att hon varken nu eller framdeles kommer att bli i stånd att betala ifrågasvarande skuld, varför ett bifall till framställningen icke skulle innebära efterskänkande av någon reell tillgång för statsverket. Styrelsen har sålunda intet att erinra mot ett bifall till framställningen.

I ärendet har utlåtande avgivits jämväl av *statskontoret*, som icke velat motsätta sig, att Irma Ericsson befrias från vidare betalningsskyldighet.

Departementschefen föreslår, att Irma Ericsson befrias från återstoden av sin skuld till postverket.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa, att riksdagen må medgiva att Irma Constance Maria Ericsson må befrias från henne åliggande återstående betalningsskyldighet till kronan till följd av en av henne utfärdad skuldförbindelse den 27 februari 1923.

4:o) **Befrielse för R. Högbladh och K. H. Hedström från viss skadeståndsskyldighet.** Kungl. Maj:t har (punkt 4, s. 6 och 7) föreslagit riksdagen medgiva, att envar av skiftförmannen Rune Högbladh och anläggningsarbetaren Karl Henning Hedström må befrias från honom åliggande skadeståndsskyldighet mot kronan i anledning av en av Ångermanlands västra domsagas häradsrätt den 2 december 1953 meddelad dom.

Genom förenämnda dom, vilken vunnit laga kraft, dömdes *Högbladh* och *Hedström* för allmänfarlig vårdslöshet att till kronan böta vardera femton dagsböter om nio resp. tio kr. Därjämte förpliktades *Högbladh* och *Hedström* att solidariskt i skadestånd till målsägandena i målet utgiva tillhoppa 15 028 kr. 66 öre, varav 12 902 kr. 81 öre till vattenfallsstyrelsen — huvudsakligen avseende ersättning för en förstörd kompressor — och återstoden till enskilda målsägande. Tillika ålades *Högbladh* och *Hedström* att solidariskt till statsverket återgälda 102 kr. 60 öre i vittneslöner.

I propositionen ha (s. 6) lämnats vissa upplysningar rörande den händelse, som föranlett domen.

Av propositionen framgår vidare, att *Högbladh* och *Hedström* erlagt de ådömda böterna, återgäldat statsverket de utbetalade vittneslönerna samt till de enskilda målsägarna guldit utdömda skadeståndsbelopp om tillhoppa 2 125 kr. 85 öre.

I särskilda skrivelser till Kungl. Maj:t, vilka ingivits till vattenfallsstyrelsen, ha *Högbladh* och *Hedström* hemställt om befrielse från dem åliggande betalningsskyldighet till vattenfallsstyrelsen.

Sveriges arbetsledareförbund, vari *Högbladh* är medlem, och *Svenska byggnadsarbetareförbundet*, i vilket *Hedström* är medlem, ha i särskilda

skrivelser till Kungl. Maj:t — likaledes ingivna till vattenfallsstyrelsen — hemställt, att Högbladh resp. Hedström måtte befrias från skyldigheten att till vattenfallsstyrelsen utge det ådömda beloppet.

Med skrivelse den 30 november 1955 har *vattenfallsstyrelsen* överlämnat förutberörda framställningar. Styrelsen har funnit, att ett utkrävande av Högbladh och Hedström åvilande ersättningsbelopp med hänsyn till omständigheterna skulle drabba dem oskäligt hårt, och tillstyrker därför befrielse från ersättningskyldigheten.

Statskontoret har i ett i ärendet avgivet utlåtande upplyst, att Högbladh, som är gift och har 3 minderåriga barn, taxerats till 9 000 kr. och Hedström, som är försörjningspliktig gentemot ett minderårigt barn, till 6 820 kr. vid senaste taxering till statlig inkomstskatt. Vid sådant förhållande ävensom med beaktande av övriga föreliggande omständigheter vill statskontoret icke motsätta sig bifall till framställningarna.

Departementschefen anser jämväl omständigheterna i ärendet motivera bifall till de gjorda framställningarna.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,
att riksdagen må medgiva att envar av skiftförmannen Rune Högbladh och anläggningsarbetaren Karl Henning Hedström må befrias från honom åliggande skadeståndsskyldighet till kronan i anledning av en av Ångermanlands västra domsagas häradsrätt den 2 december 1953 meddelad dom.

Stockholm den 3 februari 1956

På statsutskottets vägnar:

KARL WARD

Närvarande: se under utlåtandet nr 23.